Ramazan orucu gönülleri birleştiriyor

Salih Bey: “Ramazan orucunun toplum fertleri arasında kaybolmakla yüz yüze gelen barışa ve kardeşliğe katkısı nedir?”

Ramazan-ı Şerif orucunun hikmetlerinden birinin de toplum fertleri arasında yardımlaşmayı gerçekten sağlaması ve topluma barış ve huzur getirmesi olduğunu beyan eden Bedîüzzaman Saîd Nursî Hazretleri, çünkü tokun ancak aç kalmakla açın halinden anladığını kaydediyor.
Bedîüzzaman, Ramazan Risâlesinin Üçüncü Nükte’sinde insanların maişet cihetinde birbirinden farklı yaratıldığını vurgulayarak, bu çeşitlilik sonucunda kimi insanın fakir, kiminin de zengin kılındığını, her bir durumda ise her sınıf insanın imtihanda bulunduğunu nazara verir. Öyle ki, zengin elindeki Allah vergisi malı doğru ve faydalı yerlere harcayıp harcamadığından ve bu mal ile etrafındaki ihtiyaç sahiplerine yardımcı olup olmadığından sorumludur. Şüphesiz fakir de her şeye rağmen Allah’a isyan etmemekten, hâline râzı olmaktan, sabırlı olmaktan ve her türlü dünya sıkıntısından Allah’a sığınarak, sıkıntısını aşmak için mümkün mertebe çaba sarf etmekten sorumludur.

Şüphesiz fakirin böyle çaba sarf etme hakkı ve görevi saklıdır. Fakat bazen olur ki, fakirin dermanı tükenmiş, elindeki avucundaki bitmiştir. Belki de kendi mahallemizdeki, çoğu zaman tanıdığımız, selâmlaştığımız birisi türlü sebeplerle düşmüş ve yardıma muhtaç hale gelmiştir. İnsanın her hali bir olmaz! Yarın belki bugün zengin geçinen kişi de aynı duruma düşebilir. Hiç kimse yarınını garanti edebilir mi? Kader herkese örgüsünü örmüş, yazgısını yazmıştır. Peygamber Efendimiz’in (asm) ifâdesiyle, “Kalemler kurumuştur.”

Fakat halkın yardımseverlik duygularını sû-i istimal eden kötü niyetli kimseler yok mu, dediğinizi duyar gibiyim. Oysa biz kötü örneklerle uğraşmıyoruz. Biz, gerçekten aç olup, gerçek sebeplerle fakr u zarûrete düşmüş, yardım almaya muhtaç bulunan ve hattâ varlığı bile bilinmeyen, kendisini insanlardan gizleyen, Kur’ân’ın “Onların hallerini bilmeyen kimse, istemekten çekindikleri için, onları zengin sanır. Ey Habibim! Sen onları yüzlerinden tanırsın! Yoksa onlar insanlardan ısrarla bir şey istemezler” 1 buyurarak övdüğü, fakir oldukları halde insanlar içinde zengin gibi

dolaşan ve hallerini bildirmeyen insanların hallerinden anlamayı burada söz konusu etmek istiyoruz.

İşte böyle aç, muhtaç, fakat insanlardan bir şey istemeyen, gözü ve gönlü tok fakirleri ve yoksulları bulmalı ve onlara el uzatmalı. Allah'ın emri bu. Cenâb-ı Allah bir çok âyetinde zenginleri böyle fakirlerin yardımına dâvet ediyor. Fakat insan kendisi tok olunca çoğu zaman herkesi tok zannediyor, açın halinden anlamıyor, yokluğu bilmiyor, yoksulluğu bilmiyor. Açlığın ne çekilmez, ne dayanılmaz, ne tahammül edilmez şey olduğunu bilmiyor.

İşte zenginler, fukarânın acınacak acı hallerini ve açlıklarını ancak oruç münâsebetiyle aç kalınca tam hissedebiliyorlar. Şöyle on-on beş saatten beri aç olmalı ki insan, gözü kararmalı ki açlıktan, başı dönmeli ki, açlığın ne zor şey olduğunu kavrasın, yaşayarak görsün de, kanatlarını yere indirsin. Yoksa, eğer oruç olmazsa, nefsine ve zevkine düşkün çok zenginler, açlığın ve fakirliğin ne kadar elem ve ıztırap verici şey olduğunu bilmedikleri gibi, aç ve yoksul olanların ne kadar şefkate muhtaç olduklarını da anlamıyor.

Oysa, insanın hemcinsine karşı duyduğu şefkat, gösterdiği ilgi ve yaptığı yardımlar hakîkî şükrün esasıdır. Elinde varken başkasına yardımcı olmamış bir insan, kendinden aşağılara el uzatmamış, elinden tutmamış, omuz vurmamış sıkıntılarına, açın ve yoksulun haliyle hallenmemiş, hallerini bilmemiş; diliyle şükretmesinin bir kıymeti yok! Allah'ın verdiklerine karşı hakîkî şükür, başkasına vermektir. Esasen başkasına vermek, Allah'ın bize daha çok vermesi için bir duâ niteliği de taşıyor. Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) bildiriyor ki, Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur: "Sen başkasına ver ki, Ben de sana vereyim!"2

Hangi fert olursa olsun, toplumda kendisinden daha fakîrini bulabilir. Ona karşı şefkat etmekle mükelleftir. Eğer Ramazan-ı Şerif orucu vesilesiyle nefsine açlık çektirmek mecbûriyeti olmazsa, şefkat kanalları işlemiyor, zayıf kalıyor. Bu durumda mükellef olduğu yardımı ve ihsanı yapmıyor. Yapsa da, gerçek açlığı görmediğinden, tam yapmıyor, içinden yapmıyor, yaptığında minnetle yapıyor, belki de yaptığını burnundan getiriyor.

Oysa açlığı tanıdığı zaman, fakirin fukaranın halini anlıyor, elinden geldiğince yardım etmenin mühim bir insanlık görevi olduğunu hissediyor, buna kendini mecbur biliyor, yaptığını içinden, özünden, hâlisâne ve sırf Allah için yapıyor. İşte insan bu ihlâsı Ramazan-ı Şerifteki oruçla kazanıyor. 3

Dipnotlar:

1- Bakara Sûresi: 273

2- Câmiü’s-Sağîr, 3/1275

3- Mektûbât, s. 389